

ҚИЁМИДДИН МИРАЛИЕВ

ТАШАББУСҲОИ
ХАЙРХОҲОНА БА ҶАВОНОН
ДРУЖЕЛЮБНЫЕ
ИНИЦИАТИВЫ К МОЛОДЕЖИ
YOUTH FRIENDLY
INITIATIVES

МОДЕЛИ ТАШАҚҚУЛИ
ФАЪОЛИЯТИ МАРКАЗҲОИ ҶАВОНОН
ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Душанбе 2012

1. МУҚАРРАРОТ/ТАҲЛИЛИ ВАЗЪ

Дар шароити дигаргуниҳои муносибатҳо, тамоюлҳо ва ҷараёнҳои демографии Тоҷикистон ва муқовиматнокии сиёсӣ ва иқтисодии кишвар ба ҳамаи иншооти намунаи мавқеи муносиби худ дар арсаи ҷаҳонӣ, ҳамчунин ба ҳамаи муносибияти комили сиёсӣ ва иқтисодиро касб намудани ҷумҳурии зарур аст, ки дар кишвар сиёсати давлатии ҷавонон дар қатори соҳаҳои асосии афзалиятноки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пазируфта шавад. Зарурати татбиқи ин масъала ба яқинанд омили воқеи асос мебошад.

Ҷараёнҳои демографӣ

Аз ҷумла, дар ҷаҳони муосир бисёр кишварҳо тамоюли ҷараёни аҳоли таҳдид карда истодааст, ки боиси нигаронӣ гардидааст, вале хушбахотона ба Тоҷикистонро, чун кишвари мо аз ҷиҳати аҳоли ҷавон аст, 70% аҳолиро шахсон то 30 сола ташкил медиҳад. Теъдоди ҷавонони 14-30 сола бошад, дар то 20 соли истиқлолияти давлатӣ то ба 60,3% расидааст.

Амнияти миллӣ ва давлатӣ

Дигар масъала, ки боиси таъҳиди ҷаҳонӣ гардидааст, ин ҳамаҷиҳаи афзоиш ёфтани омили номатлуб дар байни насли ҷавон, аз қабили ҳолатҳои террористӣ, экстремистӣ, ифротгарӣ, шомилшавӣ ба ҳизбу ҳаракатҳои ирриҷӣ, ҷинояткорӣ, хариду фурӯши инсон, танфурӯшӣ ва ғайра, ки ҳамаи ҷамъиятиро ҳалалдор кардааст ва ба амнияти миллию давлатӣ таҳдид карда истодааст, мебошад.

Дар шароити Тоҷикистон, ки аксариятро насли ҷавон ташкил медиҳад, ин масъала бояд мадди таваҷҷӯҳи асосӣ қарор дошта бошад. Чун, дар солҳои таҳлили 2010 ва 2011 сатҳи ҷинояткорӣ дар байни ҷавонон то 21,6% ва байни ноҷӯгон 2,8% афзоиш ёфтааст, ҳолатҳои нашъаҷалобӣ 10,6%, ғайриқонунии байни ҷавондорон 4,9%, вале байни ноҷӯгон 31,6% афзоиш ёфтаанд.

Таъминоти иҷтимоӣ

Дар ҳолати гузариш ба ҷаҳони технологияи иттилоотӣ, ки аслан рушд додани имконоти техникаи кишварҳо тақозо мекунад, таъминоти иҷтимоӣ, аз ҷумла ба қар таъмингарии одамон танназул ёфта истодааст ва дар ниҳоят афзоишҳои сатҳи бекорӣ ва норозигии аҳолиро дар ҷаҳони муосир боис гардидааст.

Дар шароити Тоҷикистон бошад, дар баробари таҳдиди технологияи иттилоотӣ, ҷараёнҳои демографӣ низ, ки ба ҷавон будани аҳоли асос мебошад, ба таъминоти иҷтимоӣ, аз ҷумла ба шуғл ва қар таъмингарии аҳоли таҳдид дорад.

Сатҳи бекорӣ дар байни ҷавонон дар соли 2011 28200 (58,6% аз ҳисоби умумӣ) ҳолатро ташкил дода, он нисбат ба соли 1991 297,2% зиёд гардидааст. Сатҳи зиёди бекорӣ ва бешуғлӣ миёни ҷавонони 14-18 сола ҷой дорад. Дар соли 2011 31,2% бекоронро ҷавонон бо маълумоти миёнаи нопурра ташкил додаст, ки он нисбат ба соли 2010 11% ва нисбат ба соли 1991 875% афзоиш ёфтааст.

Шароитҳо/шугълнокӣ барои ҷавонон

Дар воқеъ яке аз усулҳои тарбияи комили ҷавонон ва эмин доштани онҳо аз ҳар гуна омилҳои номатлуб ин ба шугъл ва кор фарогирии онҳо мебошад.

Тибқи оморӣ расмӣ ҳамагӣ 27,4% (738900) ҷавонон ба таҳсил фаро гирифта шудаанд, ки барои ин ҳудудан 4000 муассисаҳои таҳсилоти ташаққул ёфтаанд. Ҳамчунин, ҳудуди 7000 ҷавонон дар хориҷи кишвар ба таҳсил фаро гирифта шудаанд.

4516 ҷавонон ба ҳайси хизматчиӣ давлатӣ ва қисми муайян дар сафи қувваҳои мусаллаҳ фаъолият доранд.

Дар бораи машғулияти дигар гурӯҳҳои ҷавонон маълумоти дастрас нагардид ва дар ниҳоят аз теъдоди умумии ҷавонон ҳудудан 65% онҳо бешугъл баҳогузорӣ мегарданд.

Дар ҳоле, ки теъдоди масҷидҳо дар кишвар беш аз 5000 ададро ташкил медиҳанд, ки аз рӯи мантиқ барои фарогирии калосолон (ҳамагӣ 20-25%-ро ташкил медиҳанд) нигаронида шудааст.

Марказҳои фарҳангӣ бошад, ҳамагӣ, аз қабилӣ Клубҳо 953 адад, ки нисбат ба соли 1991 66% кам гардидааст ва театрҳо 16 ададро ташкил медиҳанд.

Дар ниҳоят, марказҳои ҷавонон ҳамагӣ 66 адад мебошанд, ки 43,9% онҳо таъмирталаб буда, ба таҷҳизоти қорӣ ниёз доранд.

Ҳамин тариқ, бо дарназардошти вазъияти баамаломата (таҳлили боло) зарурати таъсис ва васеъ гардинидани шабакаи марказҳои ҷавонон дар ҷумҳурӣ ба вуқӯъ пазируфтааст.

2. МАҚСАД ВА ВАЗИФАҲОИ АСОСӢ

2.1. МАҚСАД

Фароҳам овардани шароити мусоид (таъсис ва рушди марказҳои ҷавонон дар шаҳру ноҳияҳо) барои ба шугъли доимӣ фаро гирифтани насли ҷавон, тарбия ва омода намудани онҳо барои рушду такомулӯбӣ дар муқобилият ва муқовиматнокӣ ба таъодҳои ҷомеаи муосир.

2.2. ВАЗИФАҲОИ АСОСӢ

Барои амалӣ гардонидани мақсади гузошташуда, дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ Марказҳои ҷавонон ташкил мегарданд, ки дар самтҳои зерин фаъолият менамоянд:

- ташкил ва баргузориӣ чорабиниҳои маърифатӣ ва фарҳангӣ оид ба тарбияи ҷавонон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва худшиносии миллӣ;
- ташкили маҳфилҳои худфаъолияти эҷодӣ ва ихтироотии ҷавонон, аз ҷумла дар самти технологияҳои иттилоотӣ;

МОДЕЛИ

ташаккули Марказҳои ҷавонон дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ

- ташкили маҳфилҳои худфаъолияти фарҳангӣ ва фароғатии ҷавонон;
- ташкили давраҳои омӯзишӣ оид ба забонҳои хориҷӣ, кор бо технологияҳои иттилоотӣ, дузандагӣ ва дигар малакаҳои ҳаёти барои наврасон ва ҷавонон, аз ҷумла ҷавондухтарон;
- ташкили давраҳои омӯзишӣ оид ба малакаҳои ҳаёти ва дастгирии иҷтимоии ҷавонони осебпазир, маъюб ва оворагад;
- ташкили маҳфилҳои ихтиёриёни ҷавон дар самти пешгирии омилҳои номатлуб дар байни ҷавонон аз рӯи принсипи «ҳамсол ба ҳамсол»;
- ташкили хадамоти Телефони Боварӣ ва машваратдихӣ ба ҷавонон оид ба мушкилоти ҳаёти;
- мунтазам баргузори машғулиятҳо/тренингҳо барои тақмили ихтисоси мутахассисони кор бо ҷавонон дар самти рушди фаъолият;
- мунтазам баргузори машғулиятҳо/семинарҳо барои баланд бардоштани сатҳи дониш ва малакаи наврасон ва ҷавонон оид ба масъалаҳои иҷтимоӣ;
- ташкили маҳфилҳои варзишӣ-оммавӣ ва баргузори чорабиниҳои алоқаманд дар самти ташаккули тарзи ҳаёти солим;
- ташкили намоиши барномаҳои театрӣ ва кинофилмҳо.

3. ЗАМИНАҲОИ МЕЪЁРӢ-ҲУҚУҚӢ

Заминаҳои асосии меъёрию ҳуқуқии ташаккули Марказҳои ҷавононро дар кишвар асноди зерин ташкил медиҳад:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон»;
- Консепсияи миллии сиёсати ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 июни соли 2006 тасдиқ гардидааст №228;
- Стратегияи сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 октябри соли 2011 №480 тасдиқ гардидааст;
- барномаҳои давлатии «Ҷавонони Тоҷикистон», «Тарбияи ватандӯстии ҷавонон» ва «Рушди саломатии ҷавонон», ки мунтазам дар сатҳи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул ва амалӣ мегарданд;
- қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 декабри соли 2006, №609 «Дар бораи Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон»;
- Нақшаи миллии чорабиниҳои якҷояи Кумита ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба табдил додани ҷойхонаҳо ва ҷойҳои ҷамъиятӣ ба марказҳои фарҳангиву

МОДЕЛИ

ташаккули Марказҳои ҷавонон дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ

фароғатии ҷавонон дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, ки воқеан барои намозгузорӣ истифода мешаванд (аз ҷониби муовини Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Қурбонова Р.А. аз 30 июни соли 2011 тасдиқ гардидааст);

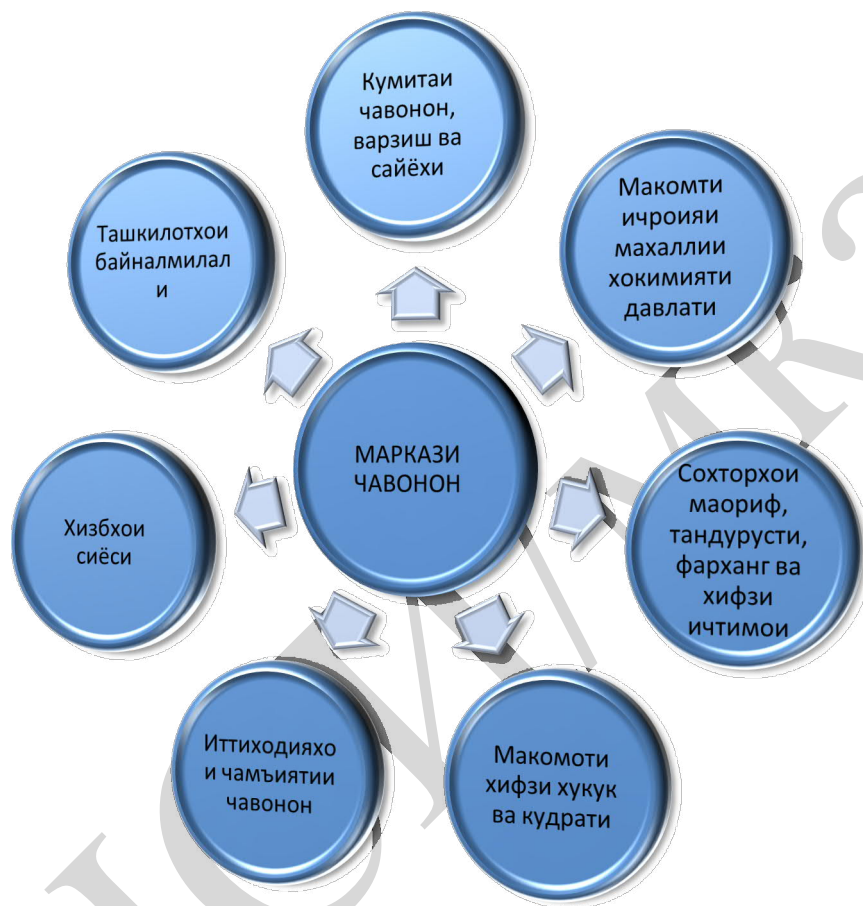
- қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 июни соли 2005 №184 «Оид ба тасдиқи Нақшаи чорабиниҳо ҷиҳати иҷрои супоришу дастурҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мулоқот бо ҷавонони кишвар аз 21 майи соли 2005 баён гардидаанд».

4. БАҲНОМАИ/СОҲТОРИ ТАШКИЛӢ

Бо дарназардошти талаботи воқеии ҷавонон ва ташкилотҳои ҷавонон сохтори ташкилию амалии Марказҳои ҷавонон аз ҳадамоти зерин иборат мебошад:

1. **Толори/Маркази робитаҳо** – барои ташкили корҳои идорӣ;
2. **Толори калон** – барои баргузории чорабиниҳои маърифатӣ, фарҳангӣ ва фароғатӣ (барномаҳои театрӣ ва кинофилмҳо);
3. **Толори хурд** – барои баргузории ҷамомадҳои корӣ, тренингҳо ва семинарҳо;
4. **Ҳуҷраи эҷодиёт** – барои ташкили маҳфилҳои худфаъолияти эҷодӣ ва ихтироотии ҷавонон;
5. **Ҳуҷраи маънавият** – барои ташкили маҳфилҳои худфаъолияти фарҳангӣ ва фароғатии ҷавонон;
6. **Синфхонаи забонмӯзӣ** – барои ташкили давраҳои омӯзишӣ оид ба забонҳои хориҷӣ;
7. **Синфхонаи иттилоотӣ** - барои ташкили давраҳои омӯзиши кор бо технологияҳои иттилоотӣ/компютерӣ;
8. **Синфхонаи дӯзандагӣ** – барои омӯзиши малакаҳои дузандагӣ;
9. **Ҳуҷраи ихтиёриён** – барои ташкили маҳфилҳои ихтиёриёни ҷавон дар самти пешгирии омилҳои номатлуб дар байни ҷавонон аз рӯи принсипи «ҳамсол ба ҳамсол»;
10. **Ҳуҷраи машваратӣ** - барои ташкили ҳадамоти Телефони Боварӣ ва машваратдиҳӣ ба ҷавонон оид ба мушкилоти ҳаётӣ;
11. **Толори варзишӣ** – барои ташкили маҳфилҳои варзишӣ-оммавӣ ва баргузории чорабиниҳои алоқаманд дар самти ташаккули тарзи ҳаёти солим.

5. СОҲТОРИ РАВОБИТИ МАРКАЗҲОИ ҶАВОНОН

**6. РЀЙХАТИ ВОҲИДҲОИ
КОРИИ МАРКАЗҲОИ ҶАВОНОН**

№	Воҳиди корӣ	Тедод
1.	Директор	1 нафар
2.	Муҳосиб	1 нафар
3.	Мутахассис оид ба корҳои ташкилӣ	1 нафар
4.	Мутахассиси соҳаи компютерӣ	1 нафар
5.	Мутахассис оид ба корҳои эҷодӣ	1 нафар
6.	Мутахассис оид ба корҳои фарҳангӣ	1 нафар
7.	Омӯзгорони баҳши технологияи иттилоотӣ/компютерӣ	3 нафар
8.	Омӯзгорони баҳши забонҳои хориҷӣ	2 нафар
9.	Омӯзгорони баҳши дӯзандагӣ	2 нафар
10.	Ҳамоҳангсозии Маҳфили ихтиёриён	1 нафар
11.	Мутахассис-машвартчӣ	1 нафар
12.	Ҳамоҳангсозии Маҳфили ихтиёриён	1 нафар
13.	Ихтиёриён	20 нафар
14.	Фарош	1 нафар
15.	Посбон	1 нафар
Ҳамагӣ		38 нафар

7. ТАЛАБОТИ МАСОҲАТИИ ҲАДАМОТИ МАРКАЗҲОИ ҶАВОНОН

Номгӯи ҳадамот	Масоҳат
Толори/Ма ркази робитаҳо	25 м ²
Толори калон	100-200м ²
Толори хурд	60 м ²
Ҳучраи эҷодиёт	50 м ²
Ҳучраи маънавиёт	30 м ²
Синфхонаи забономӯзӣ	40 м ²
Синфхонаи иттилоотӣ	40 м ²
Синфхонаи дӯзандагӣ	40 м ²
Ҳучраи ихтиёриён	30 м ²
Ҳучраи машваратӣ	25 м ²
Толори варзишӣ	70 м ²
ҲАМАГӢ	510-610 м²